

บทที่ 4

ผลการวิจัย

งานวิจัยเรื่อง บทบาทขององค์การบริหารส่วนตำบลในการส่งเสริมธุรกิจค้าปลีกจังหวัดสมุทรสาคร มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาบทบาท หน้าที่ขององค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดสมุทรสาคร เพื่อศึกษาถึงสภาพปัญหาของธุรกิจค้าปลีกในจังหวัดสมุทรสาครในปัจจุบัน เพื่อศึกษาถึงความคาดหวังของผู้ประกอบการธุรกิจค้าปลีกในจังหวัดสมุทรสาครต่อการช่วยเหลือและสนับสนุนขององค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดสมุทรสาคร และเพื่อศึกษาถึงความสอดคล้องของบทบาทขององค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดสมุทรสาคร กับ ความคาดหวังของธุรกิจค้าปลีกในจังหวัดสมุทรสาคร

เนื่องจากผลิตภัณฑ์มวลรวมของจังหวัดสมุทรสาคร ตามราคาประจำปี 2550 ซึ่งมีมูลค่าเท่ากับ 280,999 ล้านบาทนั้น มาจากภาคเกษตรกรรม 10,358 ล้านบาท และภาคนอกเกษตรกรรม 270,641 ล้านบาท ในมูลค่าการค้าของภาคนอกเกษตรกรรมนั้น มาจากสาขาการผลิตอุตสาหกรรมมากที่สุด และรองลงมาคือสาขาการค้าปลีก ค้าส่ง ถึงแม้ว่าสาขาการค้าปลีก ค้าส่งจะมีมูลค่าทางการค้าน้อยกว่า สาขาการผลิตอุตสาหกรรม เป็นจำนวนมาก แต่มีได้หมายความว่า จะมีความสำคัญน้อยกว่า เนื่องจากสาขาการค้าปลีก ค้าส่ง นั้นจะเป็นอุตสาหกรรมปลายน้ำที่ต่อเนื่องจากสาขาการผลิตทางอุตสาหกรรม กล่าวคือ หลังจากสาขาการผลิตอุตสาหกรรม ได้ผลิตสินค้าสำเร็จรูปออกมาแล้ว หากเป็นการผลิตเพื่อการจำหน่ายในประเทศส่วนใหญ่จะต้องนำสินค้าสำเร็จรูปเหล่านั้น นำมาจำหน่ายในช่องทางร้านค้าปลีกค้าส่ง เพื่อกระจายสินค้าสู่ผู้บริโภคต่อไป ดังนั้นสาขาการค้าปลีก ค้าส่ง จึงเป็นสาขาที่มีความสำคัญเป็นอย่างมากต่อเศรษฐกิจของจังหวัดสมุทรสาครและประเทศไทย

ในอดีตมูลค่าการค้าของธุรกิจค้าปลีกสินค้าอุปโภคบริโภคเป็นของผู้ประกอบการไทยทั้งหมด แต่หลังจากที่ผู้ประกอบการค้าปลีกขนาดใหญ่จากต่างประเทศ ซึ่งมีรูปแบบการค้าแบบสมัยใหม่โดยใช้เทคโนโลยีขั้นสูงและมีเงินลงทุนมาก ได้เข้ามาลงทุนในประเทศไทย ทำให้สัดส่วนมูลค่าธุรกิจที่เป็นของคนไทยลดลงเรื่อยๆ ร้านค้าปลีกขนาดเล็ก เช่น ร้านขายของชำ หรือมินิมาร์ทขนาดเล็ก หลายแห่ง ต้องปิดกิจการไปเป็นจำนวนมาก เนื่องจากไม่สามารถต้านทาน การแข่งขันที่รุนแรง ทั้งทางด้านราคาที่ถูกกว่า การมีสินค้าให้เลือกซื้อหลากหลายกว่า และ ความสะดวกสบาย

ของร้านค้าสมัยใหม่ (Modern Retailer) จากต่างประเทศ อีกทั้งผู้บริโภคในปัจจุบันเริ่มมีความนิยม และตอบรับรูปแบบการค้าสมัยใหม่อย่างมาก

ในขณะที่เดียวกันจังหวัดสมุทรสาครก็ได้รับอิทธิพลของการขยายตัวของร้านค้าปลีกจากต่างชาติอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้เช่นกัน โดยการขยายของห้างค้าปลีกต่างชาติอย่างต่อเนื่องก่อให้เกิดปัญหาในการดำเนินธุรกิจของร้านค้าปลีกท้องถิ่นในจังหวัดสมุทรสาครอย่างกว้างขวาง เนื่องจากยังไม่สามารถปรับตัวต่อการคุกคามของรูปแบบการค้าปลีกสมัยใหม่ของห้างค้าปลีกต่างชาติได้อย่างทันทั่วถึง ประกอบกับพฤติกรรมของผู้บริโภค ที่หันมานิยมซื้อสินค้าจากร้านค้าปลีกสมัยใหม่กันมากขึ้น อาจเนื่องจากการได้รับความสะดวกสบายในด้านการซื้อสินค้าได้ครบครันภายในห้างเดียว ไม่ต้องเดินทางไปซื้อสินค้าจากร้านค้าปลีกหลายแห่ง อีกทั้งยังคาดว่าราคาสินค้าของห้างค้าปลีกต่างชาติจะถูกกว่าราคาสินค้าของร้านค้าปลีกท้องถิ่นอีกด้วย

จากปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้นทำให้ยอดขายในร้านค้าปลีกท้องถิ่นลดลง เนื่องจากลูกค้าลดลง แต่ค่าใช้จ่ายยังคงเท่าเดิม ทำให้กำไรลดลงอย่างต่อเนื่อง ร้านค้าปลีกบางรายที่ไม่สามารถอดทนต่อยอดขายที่ลดน้อยลง ซึ่งอาจลดลงจนต่ำกว่าค่าใช้จ่ายในการบริหารร้าน ก็อาจจะเลิกกิจการ หรือหันไปทำธุรกิจอื่นแทน หากไม่มีหน่วยงานใดไม่ว่าจะมาจากภาครัฐ หรือองค์กรอิสระใดก็ตามที่สามารถเข้ามาช่วยเหลือ และเยียวยาปัญหาที่เกิดขึ้นให้ทุเลาลงหรือสร้างโอกาสในการพัฒนาความสามารถในการดำเนินกิจการของร้านค้าปลีกท้องถิ่นของจังหวัดสมุทรสาครได้ อาจทำให้มูลค่าการค้าปลีกของจังหวัดสมุทรสาคร ตกเป็นของต่างชาติทั้งหมดได้

องค์การบริหารส่วนตำบล (อบต.) จังหวัดสมุทรสาครเป็นหนึ่งในองค์การบริหารส่วนท้องถิ่น ซึ่งเป็นหน่วยงานของภาครัฐที่มีความสำคัญของจังหวัดสมุทรสาคร และมีบทบาทและหน้าที่ในการพัฒนาตำบล ทั้งในด้านเศรษฐกิจ สังคมและวัฒนธรรม โดยผู้วิจัยได้ทำการศึกษาถึงบทบาทในปัจจุบันของอบต.จังหวัดสมุทรสาครในการส่งเสริมและช่วยเหลือธุรกิจค้าปลีก และศึกษาถึงความคาดหวังของผู้ประกอบการธุรกิจค้าปลีกที่มีต่ออบต. และจะชี้ให้เห็นถึงความสอดคล้องหรือไม่สอดคล้องระหว่างบทบาทของอบต.กับความต้องการของผู้ประกอบการธุรกิจค้าปลีก

ในการศึกษาครั้งนี้ผู้วิจัยใช้วิธีวิจัยเชิงคุณภาพ ประกอบกับการวิจัยเชิงปริมาณ ซึ่งผู้วิจัยเริ่มต้นจากการวิจัยเชิงคุณภาพ โดยเก็บรวบรวมข้อมูลจากการสัมภาษณ์เชิงลึก ผู้บริหารอบต. ในจังหวัดสมุทรสาคร ที่เป็นองค์การบริหารส่วนท้องถิ่น (อปท.) ขนาดใหญ่ ซึ่งมีทั้งสิ้น 18 อบต. หลังจากได้ข้อมูลจากผู้บริหารอบต.แล้ว ผู้วิจัยจะนำข้อมูลจากการสัมภาษณ์ส่วนหนึ่งประกอบกับการค้นคว้าเอกสารที่เกี่ยวข้องกับการวิจัย เพื่อนำมาสร้างเครื่องมือในการวิจัยเชิงปริมาณ ซึ่งได้แก่

แบบสอบถาม โดยผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลการวิจัยเชิงปริมาณด้วยการแจกแบบสอบถามไปยังผู้ประกอบการธุรกิจค้าปลีกในจังหวัดสมุทรสาคร

หลังจากได้ข้อมูลทั้งหมดจากการวิจัยทั้ง 2 ประเภทแล้ว ผู้วิจัยจะนำข้อมูลที่ได้มาตรวจสอบความน่าเชื่อถือ และนำมาวิเคราะห์ข้อมูล โดยข้อมูลที่เป็นตัวเลขจะนำมาวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติด้วยโปรแกรมสำเร็จรูป SPSS ส่วนข้อมูลที่เป็นความคิดเห็นหรือทัศนคติจะนำมาวิเคราะห์ด้วยการตีความหมายร่วมกับผลการวิเคราะห์ข้อมูลที่เป็นตัวเลข และนำมาสรุปผลการวิจัยเพื่อให้ได้ตามวัตถุประสงค์การวิจัย

การวิเคราะห์ข้อมูลจากการวิจัยเชิงคุณภาพ

ผู้วิจัยใช้เครื่องมือในการวิจัยเชิงคุณภาพ ได้แก่การสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) กับผู้บริหารอบต.ทั้ง 18 แห่ง โดยทำหนังสือจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต เพื่อขออนุญาตเข้าพบและสัมภาษณ์ โดยมีรายชื่อดังต่อไปนี้

1. นายวิชัย ธีระปราโมทย์	ตำแหน่ง	นายกอบต.กาหลง
2. นายสมหมาย ฤกษ์ขาวี	ตำแหน่ง	รองปลัดอบต.คลองมะเดื่อ
3. นายสงัด สายลุน	ตำแหน่ง	รองปลัดอบต.คอกกระบือ
4. นายสำเร็จ เล็กบางพลัด	ตำแหน่ง	รองนายกอบต.โคกขาม
5. นายทองคำ หลงเปลี่ยว	ตำแหน่ง	นายกอบต.ชัยมงคล
6. นายทศพร ถวัลย์มยา	ตำแหน่ง	รองปลัดอบต.ท่าจีน
7. นายกัมพล ทองซิว	ตำแหน่ง	รองนายกอบต.ท่าทราย
8. นายวัชระ สุวรรณรัมย์	ตำแหน่ง	ปลัดอบต.ท่าไม้
9. นายชูชาติ ทองมาก	ตำแหน่ง	ปลัดอบต.นาโคก
10. นายสมพงษ์ หินนทร์	ตำแหน่ง	รองนายกอบต.บางกระเจ้า
11. นายदनัย สุวรรณวัฒนา	ตำแหน่ง	ปลัดอบต.นาดี
12. นายสมพงษ์ รอดดารา	ตำแหน่ง	นายกอบต.บางไทร
13. นายยุทธภูมิ สำงาม	ตำแหน่ง	ปลัดอบต.บางน้ำจืด
14. นายอภิวรงค์ วิเศษวงษ์ษา	ตำแหน่ง	ปลัดอบต.บางหญ้าแพรก
15. นายคำพอง ภูมิภาค	ตำแหน่ง	ปลัดอบต.บ้านเกาะ
16. นายสมภพ เกลียวสีนาค	ตำแหน่ง	ปลัดอบต.บ้านบ่อ

17. นายทวีภาคย์ หุ่นเจริญ	ตำแหน่ง	ปลัดอบต.หลักสาม
18. นายชโลม เนียมฉาย	ตำแหน่ง	รองนายกอบต.พันท้ายนรสิงค์

ผู้วิจัยได้วิเคราะห์และสังเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการค้นคว้าเอกสารและวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องและการสัมภาษณ์เชิงลึก ผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดสมุทรสาคร ทั้ง 18 แห่ง โดยนำเสนอออกเป็นหัวข้อดังนี้

1. บทบาทขององค์การบริหารส่วนตำบลตามพระราชบัญญัติ

ภารกิจ อำนาจหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนตำบลประกอบ เป็นไปตามพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. 2537 แก้ไขเพิ่มเติมถึง (ฉบับที่ 5) พ.ศ. 2546 พระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2542 และรวมกฎหมายอื่น ๆ ทั้งนี้เพื่อให้องค์การบริหารส่วนตำบลประกอบ มีอำนาจหน้าที่ที่จะเข้าไปดำเนินการแก้ไขปัญหาในเขตพื้นที่ให้ตรงกับความต้องการของประชาชน ดังนี้

มาตรา 66 องค์การบริหารส่วนตำบลมีอำนาจหน้าที่ในการพัฒนาตำบลทั้งในด้านเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรม

มาตรา 67 ภายใต้บังคับแห่งกฎหมาย องค์การบริหารส่วนตำบล **มีหน้าที่ต้องทำในเขตองค์การบริหารส่วนตำบล ดังต่อไปนี้**

- 1) จัดให้มีและบำรุงรักษาทางน้ำและทางบก
- 2) รักษาความสะอาดของถนน ทางน้ำ ทางดิน และที่สาธารณะ รวมทั้งกำจัดมูลฝอยและสิ่งปฏิกูล
- 3) ป้องกันโรคและระงับโรคติดต่อ
- 4) ป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย
- 5) ส่งเสริมการศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม
- 6) ส่งเสริมการพัฒนาสตรี เด็ก เยาวชน ผู้สูงอายุ และผู้พิการ
- 7) คุ้มครอง ดูแล บำรุงรักษาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
- 8) บำรุงรักษาศิลปะ จารีตประเพณี ภูมิปัญญาท้องถิ่นและวัฒนธรรมอันดีของท้องถิ่นตามความจำเป็นและสมควร
- 9) ปฏิบัติหน้าที่อื่นตามที่ทางราชการมอบหมายโดยจัดสรรงบประมาณหรือบุคลากรให้ตามความจำเป็นและเหมาะสม

มาตรา 68 ภายใต้บังคับแห่งกฎหมาย องค์การบริหารส่วนตำบล **อาจจะทำ**
กิจการในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลดังต่อไปนี้

- 1) ให้มีน้ำเพื่ออุปโภค บริโภค และการเกษตร
- 2) ให้มีและบำรุงการไฟฟ้า หรือแสงสว่างโดยวิธีอื่น
- 3) ให้มีและบำรุงรักษาทางระบายน้ำ
- 4) ให้มีและบำรุงสถานที่ประชุม การกีฬา การพักผ่อนหย่อนใจ และ
สวนสาธารณะ
- 5) ให้มีและส่งเสริมกลุ่มเกษตรกรและกิจการสหกรณ์
- 6) ส่งเสริมให้มีอุตสาหกรรมในครอบครัว
- 7) บำรุงและส่งเสริมการประกอบอาชีพของราษฎร
- 8) การคุ้มครอง ดูแล และรักษาทรัพยากรอันเป็นสาธารณะสมบัติของแผ่นดิน
- 9) หาผลประโยชน์จากทรัพย์สินขององค์การบริหารส่วนตำบล
- 10) ให้มีตลาด ท่าเทียบเรือ และท่าข้าม
- 11) กิจการเกี่ยวกับการพาณิชย์
- 12) การท่องเที่ยว
- 13) การผังเมือง

จากบทบาทหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนตำบล ตามที่ได้กำหนดในพระราชบัญญัติ พ.ศ. 2546 ในมาตราที่ 67 และ 68 จะเห็นได้ว่า ในมาตราที่ 67 เป็นบทบาทหน้าที่ที่อบต.จะต้องทำตามพระราชบัญญัติการจัดตั้ง อบต. ซึ่งส่วนใหญ่เป็นเรื่องของการจัดการสาธารณูปโภค การพัฒนาและบำรุงรักษาชุมชน ส่วนในมาตราที่ 68 เป็นบทบาทหน้าที่ของอบต.ที่อาจจะทำกิจการบางประการตามปรากฏข้างต้น ทำให้กิจการเกี่ยวกับการพาณิชย์ เป็นกิจกรรมที่อบต.อาจจะส่งเสริมหรือไม่ส่งเสริมก็ได้ เนื่องจากมีภาระหน้าที่ตามมาตราที่ 67 ที่จะต้องดำเนินการก่อน

ในการวางแผนพัฒนาตำบล องค์การบริหารส่วนตำบลพบว่ายังขาดบุคลากร รวมทั้งข้อมูลพื้นฐานและแนวคิดที่รัดกุม และมีข้อน่าสังเกตว่า แนวทางการวางแผนตำบลที่กระทรวงมหาดไทยจัดทำขึ้น มีส่วนทำให้แผนพัฒนาตำบลมีลักษณะที่เน้นการแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นเฉพาะหน้ามากกว่าการมองอนาคตของชุมชน นอกจากนี้ ในการจัดทำแผนเพื่อขอรับการสนับสนุน โดยเฉพาะกรณีการดำเนินงานด้านอนามัยสิ่งแวดล้อม จะเห็นได้ว่าองค์การบริหารส่วน

ตำบลไม่ทราบแหล่งสนับสนุนงบประมาณ ไม่ทราบความต้องการของชาวบ้านเกี่ยวกับปัญหาอนามัยสิ่งแวดล้อม

ปัญหาสำคัญที่สุดที่องค์การบริหารส่วนตำบลได้กล่าวไว้เป็นส่วนใหญ่ คือ ปัญหาโครงการกิจกรรมด้านโครงสร้างพื้นฐาน เช่น ขยาย/ปรับปรุง/ซ่อมแซมถนน ส่วนโครงการกิจกรรมด้านการพัฒนาคนจะถูกจัดอยู่ในลำดับรองลงมาเกือบสุดท้าย โดยทุกองค์การบริหารส่วนตำบลให้ความสำคัญด้านโครงสร้างพื้นฐานมาเป็นอันดับแรก ส่วนการพัฒนาคน อบต. เกือบทั้งหมดมิได้กำหนดกิจกรรมด้านนี้ไว้เลย

2. บทบาทขององค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดสมุทรสาคร

จากการสัมภาษณ์ผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดสมุทรสาคร ทั้ง 18 ตำบล ผู้วิจัยนำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์ สังเคราะห์ และตีความ ในกระบวนการวิจัยเชิงคุณภาพ และสามารถแจกแจงเป็นหัวข้อการวิเคราะห์ ดังนี้

1) บทบาทในการส่งเสริมอาชีพ

อบต. ในจังหวัดสมุทรสาครมีบทบาทที่สำคัญที่ชัดเจนคือการส่งเสริมอาชีพให้กับประชาชน โดยเฉพาะอาชีพเสริมให้แก่สตรี ที่เป็นแม่บ้าน ซึ่งปกติจะเป็นเพียงแม่บ้าน ไม่มีอาชีพเสริมใดๆ อบต. จะเข้าไปให้ความรู้และส่งเสริมอาชีพเสริมต่างๆ สินค้าโอท็อปเป็นตัวอย่งที่ดี ตามชื่อคือ หนึ่งตำบล หนึ่งผลิตภัณฑ์ มีการพิจารณาถึงทรัพยากรธรรมชาติในท้องถิ่น ว่าเหมาะสมที่จะผลิตอะไร ดังเช่นในจังหวัดสมุทรสาคร โดยภูมิประเทศอยู่ติดทะเล ทำให้วัตถุดิบที่สำคัญ คือ สัตว์น้ำ และอาชีพที่สำคัญของประชาชน โดยเฉพาะตำบลที่อยู่ติดทะเลคือ ทำประมง มีทั้งรายเล็กและรายใหญ่ ในกรณีผู้ประกอบการประมงรายใหญ่นั้นส่วนมากมีรายได้ที่มั่นคงอยู่แล้ว อบต. มักไม่ได้เข้าไปให้ความช่วยเหลือมากนัก แต่จะเข้าไปช่วยเหลือผู้ประกอบการรายเล็กหรือผู้สนใจประกอบอาชีพประมง รวมถึงส่งเสริมให้มีการรวมกลุ่มกันเพื่อผลิตสินค้าชุมชนขึ้น เพื่อเสริมสร้างรายได้ โดยอบต. จะเป็นส่งเสริมช่องทางจำหน่าย โดยการจัดพื้นที่จำหน่ายสินค้าและประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนเข้ามาเลือกซื้อสินค้าในช่วงเวลาดังกล่าว

2) เงินกู้ยืม

ไม่เพียงแต่อบต. จะส่งเสริมและสนับสนุนในด้านอาชีพหลักและอาชีพเสริมของประชาชนในท้องถิ่นแล้ว แต่ยังสนับสนุนในเรื่องเงินกู้ยืมสำหรับผู้ประกอบการที่ต้องการลงทุนประกอบอาชีพตามที่อบต. ส่งเสริม เนื่องจากอบต. มีงบประมาณกองทุนหมู่บ้านตามที่รัฐบาลสนับสนุนเพื่อสร้างงานและรายได้อยู่แล้ว โดยการให้ผู้ประกอบการจัดทำโครงการเข้ามาเสนอกับ

กรรมการ หากผ่านการพิจารณาก็จะอนุมัติจ่ายเป็นรายเดือนหรือรายปี แล้วแต่ข้อตกลง และบาง อบต.ยังมีโครงการร่วมกับธนาคารออมสิน เพื่อสนับสนุนเงินทุนกู้ยืมให้กับผู้ประกอบการรายย่อยที่มีโครงการที่สอดคล้องกับแผนการพัฒนาท้องถิ่น แต่ไม่มีเงินทุนในการดำเนินการ

3) การเก็บภาษีและค่าธรรมเนียม

บทบาทหน้าที่ที่สำคัญของอบต.คือการจัดเก็บภาษีและค่าธรรมเนียมต่าง เช่น ภาษีบำรุงท้องที่ ภาษีโรงเรือนและที่ดิน ภาษีป้าย อากรฆ่าสัตว์ ภาษีและค่าธรรมเนียมรถยนต์ ค่าธรรมเนียมใบอนุญาตในการจำหน่ายสุรา และค่าธรรมเนียมกฎหมายว่าด้วยน้ำบาดาล เป็นต้น ซึ่งภาษีและค่าธรรมเนียมดังกล่าว ถือเป็นรายได้หลักของอบต.ที่จะนำมาใช้ในการบริหารงานต่างๆ รวมถึงการพัฒนาชุมชนในด้านต่างๆ ภาษีและค่าธรรมเนียมหลักที่อบต.สมุทรสาครจัดเก็บได้มากที่สุดได้แก่ ภาษีโรงเรือนและที่ดิน และค่าธรรมเนียมรถยนต์

4) ด้านสาธารณูปโภค

บทบาทในด้านการพัฒนาสาธารณูปโภค ถือว่าเป็นบทบาทที่สำคัญในการพัฒนาชุมชนของอบต. เช่น รักษาความสะอาดของถนน ทางน้ำ ทางดิน และที่สาธารณะ รวมทั้งกำจัดขยะมูลฝอยและสิ่งปฏิกูลต่างๆ การป้องกันการโรค และการระงับโรคติดต่อ การป้องกันและการบรรเทาสาธารณภัย การจัดให้มีน้ำเพื่อการอุปโภคและบริโภค การจัดให้มีไฟฟ้าแสงสว่าง และการบำรุงรักษาทางระบายน้ำ การบำรุงรักษาถนนสาธารณะ เป็นต้น โดยงบประมาณในการดำเนินการดังกล่าวมาจากงบประมาณประจำปีจากภาครัฐ และภาษีอากรของประชาชนในท้องถิ่น โดยที่บทบาทของอบต.ในด้านนี้เป็นบทบาทที่มีผลกระทบโดยตรงต่อประชาชนในท้องถิ่น เนื่องจากระบบสาธารณูปโภคเป็นโครงสร้างพื้นฐานที่สร้างความสงบสุขให้แก่ประชาชนในท้องถิ่น และเป็นบทบาทที่เห็นผลเป็นรูปธรรมที่สุด เพราะหากในท้องถิ่นมีปัญหาในด้านสาธารณูปโภค เช่นปัญหาในด้านขยะปฏิกูล แต่ไม่มีการดำเนินการจากผู้บริหารอบต.อาจก่อให้เกิดผลกระทบต่อภาพลักษณ์ของอบต.ในสายตาของประชาชนในท้องถิ่นได้

5) ด้านการออกใบอนุญาตก่อสร้างและตั้งร้านค้า

ธุรกิจ ร้านค้าต่างๆที่อยู่ในพื้นที่ความดูแลของอบต. หากต้องการจดทะเบียนการค้าหรือต้องการก่อสร้างสิ่งปลูกสร้าง หรือต่อเติม จะต้องมีการขออนุญาตก่อสร้างหรือต่อเติมที่ทำการอบต. โดยอบต.จะพิจารณาถึงประเภทของธุรกิจว่าเป็นไปตามหลักเกณฑ์ของผังเมืองหรือไม่ เนื่องจากผังเมืองส่วนใหญ่มีการกำหนดแบ่งเขตพื้นที่ด้วยสี เช่น พื้นที่สีแดงหรือพื้นที่สีเขียว โดยที่พื้นที่สีแดงคือพื้นที่ที่สามารถก่อสร้างกิจการด้านอุตสาหกรรมได้ และพื้นที่สีเขียวคือพื้นที่สำหรับ

ก่อสร้างที่อยู่อาศัยหรือกิจการที่ไม่ก่อให้เกิดมลพิษ ดังนั้น อบต. จะเป็นผู้พิจารณาคำร้องขออนุญาตก่อสร้างว่าอยู่ในขอบข่ายตามที่กำหนดในกฎหมายผังเมืองหรือไม่

6) ด้านกิจการเชิงพาณิชย์

บทบาทในด้านการส่งเสริมกิจการเชิงพาณิชย์ของ อบต. จะอยู่ในรูปแบบการส่งเสริมอาชีพทั้งอาชีพหลักและอาชีพเสริม การอบรมและพัฒนาความสามารถในการเพิ่มผลผลิต รวมถึงการพัฒนาฝีมือแรงงานด้วย กิจการที่อบต. ดูแลส่วนใหญ่เป็นกิจการในครัวเรือนมากกว่ากิจการขนาดใหญ่ เนื่องจากกิจการขนาดใหญ่ส่วนมากจะอยู่ในความดูแลขององค์การบริหารส่วนจังหวัดหรือเทศบาลมากกว่า กิจการเชิงพาณิชย์ในการดูแลของ อบต. จังหวัดสมุทรสาครส่วนใหญ่เป็นกิจการที่เกี่ยวข้องกับการเกษตร โดยหากพื้นที่ใดอยู่ติดทะเล กิจการที่อบต. เข้าไปสนับสนุนจะเป็นกิจการประมงหรือเกี่ยวข้องกับการแปรรูปสัตว์น้ำ ซึ่งเป็นกิจการที่สำคัญของประชาชนในจังหวัดสมุทรสาคร ผลผลิตจากจังหวัดนี้ถูกส่งไปยังตลาด ร้านอาหารและธุรกิจการค้าทั้งในประเทศและต่างประเทศ ส่วนพื้นที่ที่ไม่ติดกับทะเล กิจการส่วนใหญ่จะเป็นการเกษตร เช่น สวนผัก สวนผลไม้ นอกจากการส่งเสริมในด้านการพัฒนาอาชีพและการเพิ่มผลผลิตแล้ว อบต. ยังส่งเสริมในด้านของแหล่งเงินทุนด้วย เนื่องจากรัฐบาลมีนโยบายเงินกองทุนหมู่บ้านมาสนับสนุนการพัฒนาวิสาหกิจชุมชนหมู่บ้านละ 1,000,000 บาท โดยจะมีการแต่งตั้งคณะกรรมการบริหารภายในหมู่บ้านโดยความดูแลของ อบต. เพื่อพิจารณาเงินกู้ในแต่ละกิจการที่มาขอความช่วยเหลือ

7) ด้านการค้าปลีก

กิจการด้านการค้าปลีก ถือว่าเป็นกิจการเชิงพาณิชย์อีกประเภทหนึ่ง ซึ่งมีอยู่ทุกอบต. ในจังหวัดสมุทรสาคร แต่ด้วยปกติในพื้นที่ที่อยู่ในความดูแลของ อบต. จะมีประชากรอาศัยอยู่เป็นจำนวนน้อยเมื่อเปรียบเทียบกับพื้นที่ขององค์การปกครองส่วนท้องถิ่นอื่นๆ จะเป็นเหตุให้มีกิจการธุรกิจค้าปลีกอยู่เป็นจำนวนไม่มากนัก ทำให้อบต. มิได้ให้ความสนใจและดูแลมากนัก ส่วนใหญ่จะเป็นการขออนุญาตก่อสร้างและจัดตั้งร้านค้า รวมถึงการจัดเก็บภาษีโรงเรือนและที่ดิน ภาษีบำรุงท้องที่ ภาษีป้าย เป็นต้น แต่หากมีการเข้ามาขอความช่วยเหลือ จึงจะนำมาพิจารณาเป็นที่ละเอียดรอบคอบไป ผู้บริหารในอบต. จังหวัดสมุทรสาครหลายแห่งมีความคิดเห็นเกี่ยวกับการสนับสนุนกิจการค้าปลีก เช่น การจะเข้าไปทำการสำรวจสภาพปัญหาของผู้ประกอบการและนัดประชุมร่วมกันเพื่อสรุปถึงปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินธุรกิจและสิ่งที่ต้องการให้อบต. ช่วยเหลือ แต่เนื่องจากยังมีภาระหน้าที่อื่นที่เร่งด่วนกว่าจึงยังมิได้เริ่มดำเนินการ

จากการสัมภาษณ์ผู้บริหารอบต. ทั้งสิ้น 18 แห่ง พบว่ามีความคิดเห็นที่แตกต่างเป็น 2 ประเด็น ในด้านการแข่งขันและภัยคุกคามจากผู้ประกอบการค้าปลีกต่างชาติ ได้แก่

(1) การไม่เห็นด้วยที่จะมีการขยายสาขาของผู้ประกอบการค้าปลีกต่างชาติเข้ามาในพื้นที่

(2) เห็นด้วยที่จะมีการขยายสาขาของผู้ประกอบการค้าปลีกต่างชาติเข้ามาในพื้นที่

ผู้บริหารอบต.ที่ไม่เห็นด้วย มีความเห็นว่า การค้าขายในพื้นที่ที่มีความเป็นปกติอยู่แล้ว ประชาชนไม่เดือนร้อนแต่อย่างใด การที่จะมีห้างค้าปลีกขนาดใหญ่เข้ามาจะทำให้เกิดการแข่งขันที่รุนแรง ร้านค้าขนาดเล็กในพื้นที่จะไม่สามารถปรับตัวได้ เพราะเป็นแค่ร้านค้าเล็กๆเท่านั้น หากมีการขออนุญาตอย่างถูกต้องเข้ามาเปิดธุรกิจค้าปลีกขนาดใหญ่จะต้องทำประชาพิจารณ์โดยประชาชนในพื้นที่ก่อน เพื่อพิจารณาถึงผลดีและผลเสียของการเข้ามา หากเกิดผลเสียมากกว่าจะไม่อนุญาตแน่นอน

สำหรับผู้บริหารอบต.ที่มีเห็นด้วยต่อการขยายสาขาของห้างค้าปลีกขนาดใหญ่จากต่างชาติ มีความเห็นว่า การเข้ามาของห้างค้าปลีกขนาดใหญ่จะสร้างความเจริญให้แก่ท้องถิ่น สร้างการจ้างงาน ก่อให้เกิดธุรกิจการค้าต่อเนื่องอีกมาก และยังสามารถเก็บภาษีโรงเรือน ภาษีท้องถิ่น ภาษีป้าย และอื่นๆอีกมาก อีกทั้งประชาชนสามารถหาซื้อสินค้าได้อย่างสะดวกสบายไม่ต้องถูกผูกขาดโดยผู้ประกอบการในท้องถิ่น ซึ่งบางครั้งไม่สามารถตอบสนองความต้องการของผู้ซื้อได้อย่างเต็มที่ สินค้าบางอย่างร้านค้าปลีกท้องถิ่น ไม่นำมาจำหน่าย แต่ผู้บริโภคมีความต้องการซื้อ ทำให้ต้องเดินทางออกไปซื้อยังร้านค้าปลีกขนาดใหญ่ที่ตั้งอยู่นอกพื้นที่อยู่ดี ทำให้เสียค่าใช้จ่ายในการเดินทางเพื่อไปซื้อสินค้า และยังมีเห็นว่าหากมีผู้ประกอบการค้าปลีกขนาดใหญ่จากต่างชาติเข้ามาขออนุญาตก่อสร้างขยายสาขาในพื้นที่จะอนุญาตให้ก่อสร้างได้ทันที

การวิเคราะห์ข้อมูลจากการวิจัยเชิงปริมาณ

การวิจัยเชิงปริมาณในการวิจัยครั้งนี้ ใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือการวิจัย โดยนำไปสอบถามผู้ประกอบการค้าปลีกในจังหวัดสมุทรสาคร โดยแบ่งเป็นร้านค้าปลีกขนาดกลางและใหญ่ จำนวน 60 ชุด ได้ข้อมูลที่สมบูรณ์ทั้งสิ้น 52 ชุด และสอบถามร้านค้าปลีกขนาดเล็ก 300 ชุด ได้ข้อมูลที่สมบูรณ์ทั้งสิ้น 240 ชุด รวมแบบสอบถามที่สมบูรณ์ทั้งสิ้นจำนวน 292 ชุด โดยผู้วิจัยร่วมกับทีมผู้วิจัยได้ออกไปเก็บข้อมูลด้วยตนเอง พร้อมตรวจสอบความสมบูรณ์ของข้อมูลให้เรียบร้อยก่อนนำมาวิเคราะห์ข้อมูล วัตถุประสงค์ของการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณจากแบบสอบถามคือ เพื่อศึกษาถึงสภาพปัญหาของธุรกิจค้าปลีกในจังหวัดสมุทรสาครในปัจจุบัน และ

เพื่อศึกษาถึงความคาดหวังของผู้ประกอบการธุรกิจค้าปลีกในจังหวัดสมุทรสาครต่อการช่วยเหลือและสนับสนุนขององค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดสมุทรสาคร

1. ข้อมูลผู้ประเมิน และธุรกิจของผู้ประเมิน

ผู้ประกอบการธุรกิจค้าปลีกส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง จำนวน 171 คน คิดเป็นร้อยละ 58.90 อายุ 41 – 50 ปี จำนวน 88 คน คิดเป็นร้อยละ 30.14 การศึกษาระดับต่ำกว่าปริญญาตรี จำนวน 178 คน คิดเป็นร้อยละ 60.96 มีประเภทร้านค้าเป็นร้านค้าปลีกอย่างเดียว จำนวน 254 คน คิดเป็นร้อยละ 86.98 มีสถานที่ตั้งร้านอยู่ในอำเภอเมือง จำนวน 161 คน คิดเป็นร้อยละ 25.00 มีระยะเวลาการเปิดดำเนินธุรกิจมากกว่า 15 ปี จำนวน 41 คน คิดเป็นร้อยละ 55.14 มีพื้นที่ของร้านค้าต่ำกว่า 50 ตารางเมตร จำนวน 195 คน คิดเป็นร้อยละ 66.78 ตามตารางที่ 9

ตารางที่ 9 ข้อมูลผู้ประเมินและลักษณะธุรกิจ

ข้อมูลผู้ประเมิน และธุรกิจของผู้ประเมิน	จำนวน (n = 292)	ร้อยละ
1. ผู้ประเมิน		
1) เพศ		
- ชาย	121	41.10
- หญิง	171	58.90
2) อายุ		
- ต่ำกว่า 20 ปี	8	2.74
- 20 - 30 ปี	35	11.99
- 31 - 40 ปี	73	25.00
- 41 - 50 ปี	88	30.14
- 51 - 60 ปี	47	16.09
- 61 ปีขึ้นไป	41	14.04
3) ระดับการศึกษา		
- ระดับสูงกว่าปริญญาตรี	4	1.37
- ระดับปริญญาตรี	103	35.27
- ระดับต่ำกว่าปริญญาตรี	178	60.96
- อื่นๆ	7	2.40

2. ร้านค้า		
1) ประเภทของร้านค้า		
- ร้านค้าปลีกอย่างเดียว	254	86.98
- ร้านค้าปลีก และส่ง	38	13.02
2) สถานที่ตั้งของร้านค้า		
- อำเภอเมือง	161	55.14
- อำเภอกระทุ่มแบน	94	32.19
- อำเภอบ้านแพ้ว	37	12.67
3) พื้นที่ของร้านค้า		
- ต่ำกว่า 50 ตารางเมตร	195	66.78
- 50 – 100 ตารางเมตร	71	24.32
- 100 – 300 ตารางเมตร	21	7.19
- มากกว่า 300 ตารางเมตร	5	1.71

2. ข้อมูลผลกระทบของร้านค้าปลีก

ผลกระทบต่อธุรกิจค้าปลีกในด้านคู่แข่งทางการค้าของร้านค้าปลีกในจังหวัดสมุทรสาคร พบว่า มีผลกระทบอยู่ในระดับปานกลาง ค่าเฉลี่ย 3.10 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.65 เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า มีผลกระทบอยู่ในระดับมากที่สุดเกี่ยวกับร้านค้าปลีกสมัยใหม่ เป็นอันดับ 1 รองลงมา มีผลกระทบอยู่ในระดับปานกลางเกี่ยวกับร้านค้าปลีกของไทยในบริเวณเดียวกัน และมีผลกระทบอยู่ในระดับน้อยเกี่ยวกับตลาดนัด ตามลำดับ รายละเอียดดังตารางที่ 10

ตารางที่ 10 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของผลกระทบต่อร้านค้าปลีกด้านคู่แข่งทางการค้า

ผลกระทบต่อร้านค้าปลีกด้านคู่แข่งทางการค้า	\bar{X}	S.D.	ระดับผลกระทบ	อันดับที่
1. ร้านค้าปลีกสมัยใหม่	4.41	0.71	มากที่สุด	1
2. ร้านค้าปลีกของไทยในบริเวณเดียวกัน	2.93	0.92	ปานกลาง	2
3. ตลาดนัด	1.98	0.95	น้อย	3
รวม	3.10	0.65	ปานกลาง	

3. ข้อมูลปัญหาและอุปสรรคของร้านค้าปลีก

ผลกระทบต่อธุรกิจค้าปลีกในด้านปัญหาและอุปสรรค พบว่า มีผลกระทบอยู่ในระดับมาก ค่าเฉลี่ย 3.89 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.38 เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า มีผลกระทบอยู่ในระดับมากที่สุดเกี่ยวกับ การขยายตัวของร้านปลีกสมัยใหม่ เป็นอันดับ 1 รองลงมาการแข่งขันด้านราคาจากคู่แข่ง และยอดขายลดลง เป็นอันดับ 2 และ 3 ส่วนมีผลกระทบอยู่ในระดับปานกลางเกี่ยวกับการไม่สืบทอดธุรกิจของทายาท เป็นอันดับสุดท้าย รายละเอียดดังตารางที่ 11

ตารางที่ 11 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของผลกระทบต่อร้านค้าปลีกด้านปัญหาและอุปสรรค

ผลกระทบต่อร้านค้าปลีกด้านปัญหาและอุปสรรค	\bar{X}	S.D.	ระดับผลกระทบ	อันดับที่
1. การแข่งขันด้านราคาจากคู่แข่ง	4.60	0.59	มากที่สุด	2
2. ยอดขายลดลง	4.31	0.69	มากที่สุด	3
3. มีสต็อกสินค้ามากเกินไป	4.03	0.71	มาก	5
4. การขยายตัวของร้านปลีกสมัยใหม่	4.61	0.58	มากที่สุด	1
5. จำนวนลูกค้าลดลง	4.00	0.75	มาก	6
6. สินค้าสูญหาย	3.53	0.75	มาก	10
7. พนักงานไม่มีคุณภาพ	4.24	0.75	มากที่สุด	4
8. สินค้าขาดสต็อก	3.88	0.80	มาก	8
9. ขาดการช่วยเหลือจาก ซัพพลายเออร์	3.18	0.81	ปานกลาง	11
10. ขาดระบบการจัดการที่ได้มาตรฐาน	3.96	0.89	มาก	7
11. ขาดเงินทุนหมุนเวียน	3.54	1.07	มาก	9
12. การไม่สืบทอดธุรกิจของทายาท	2.78	1.20	ปานกลาง	12
รวม	3.89	0.38	มาก	

4. ข้อมูลความคาดหวังในบทบาทขององค์การบริหารส่วนตำบล ต่อการส่งเสริมธุรกิจค้าปลีกในจังหวัดสมุทรสาคร

ความคาดหวังในบทบาทขององค์การบริหารส่วนตำบลต่อการส่งเสริมธุรกิจค้าปลีกจังหวัดสมุทรสาคร พบว่า มีความคาดหวังอยู่ในระดับมาก ค่าเฉลี่ย 3.47 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.31 เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า มีความคาดหวังให้อบต.ควบคุมการขยายสาขาของร้านค้าปลีกสมัยใหม่มากเป็นอันดับที่ 1 รองลงมาคือความช่วยเหลือทางด้านภาษี เป็นอันดับที่ 2 และการสร้างความเจริญให้แก่ชุมชน เป็นอันดับที่ 3 ส่วนความคาดหวังในอันดับสุดท้ายคือการควบคุมมลพิษในชุมชน รายละเอียดดังตารางที่ 12

ตารางที่ 12 ความคาดหวังในบทบาทของอบต.ต่อการส่งเสริมธุรกิจค้าปลีกในจังหวัดสมุทรสาคร

ความคาดหวังในบทบาทของอบต.ต่อการส่งเสริมธุรกิจค้าปลีกในจังหวัดสมุทรสาคร	\bar{X}	S.D.	ระดับความคาดหวัง	อันดับที่
1. การควบคุมการขยายสาขาของร้านค้าปลีกต่างชาติ	4.02	0.92	มาก	1
2. ให้ความรู้ในการจัดการธุรกิจ	3.56	0.76	มาก	4
3. ให้ข่าวสารที่จำเป็นต่อการดำเนินธุรกิจ	3.53	0.76	มาก	5
4. ความช่วยเหลือทางด้านภาษี	3.84	0.93	มาก	2
5. การพัฒนาด้านสาธารณูปโภค	3.29	0.89	ปานกลาง	7
6. การบรรเทาสาธารณภัย	3.16	0.71	ปานกลาง	9
7. การควบคุมมลพิษในชุมชน	3.07	0.86	ปานกลาง	10
8. การให้ความรู้และการพัฒนาฝีมือแรงงาน	3.22	0.82	ปานกลาง	8
9. การกำจัดขยะมูลฝอย	3.33	0.88	ปานกลาง	6
10. การสร้างความเจริญให้แก่ชุมชน	3.84	0.86	มาก	3
รวม	3.47	0.31	มาก	